

A nemzetközi hadiipar

A naiv ember azt hinné, hogy olyan fegyvert, amely az ellenség leverésére szolgál, minden ország ipara csak saját országa számára állíthat elő. Hiszen egyébként az ellenséget erősíti, mert minden idegen ország lehetséges ellenség. Az ellenséget erősíteni, az ellenségnek fegyvert adni a kezébe, minden ország törvénykönyve szerint a legnagyobb hazaárulás vétsége. S ha te teszed vagy én teszem, be is csuknak vagy kivégeznek érte bármely országban. Ha ellenben Krupp teszi, vagy Skoda, vagy a Vickers művek, vagy más köztiszteletben álló világcég, akkor, nos, akkor nem történik semmi.

Minthogy a világ országainak parlamentjei nemzeti szólamok alapján szavazzák meg a hadi hiteleket, amelyekből a fegyverkezési rendelkezéseket fizetik, a hadiipar lehetőleg titkolja nemzetközi összeköttetéseit. A világháború előtt nem is esett erről sok szó. Azóta azonban sok kényelmetlen dolgot napfényre hoztak, köztük súlyosan kompromiáló adatokat is a hadiiparok nemzetköziségéről s kiméretlen profithajzásáról.

A fegyverkezési ipar hatalmát még inkább növeli az, hogy a cégek nem versenyeznek egymással, hanem közös egyetértéssel igyekeznek a kormányoknál a legelőnyösebb feltételeket elérni. Már a világháború előtt is legszebb egyetértésben dolgoztak a világ összes hadianyag gyárai, szépen felosztva egymás között a nemzetközi piacot, természetesen mit sem törődve azzal, hogy esetleg ellenséges államnak szállítják a fegyvert és a municiót. A következménye az volt, hogy a világháború alatt az angolokat a Boszporusznál olyan ágyúkkal lötték, amelyeket angol cégek szállítottak a törököknek és hogy az osztrák-magyar hadsereget a galíciai fronton olyan lövegek pusztították, amelyeket az osztrák Skoda gyár állított elő.

Krupp, a legnagyobb német ágyúgyár alapítója a francia becsületrend lovagja. Nem ok nélkül.

A hadiipar már nagyon korán felismerte a sajtó jelentőségét és igen ügyesen tudta azt felhasználni hön öhajtott célja, a nagy rendelések, tehát a nagy profit elérése érdekében. 1910-ben az angol hadihajógyárak mesterséges pánikhangulatot szítottak. Lapjaikon keresztül azzal rémítették az országot, hogy Németország tengeri hadereje rövidesen túlszárnyalja Angliáét és így Anglia létérdekében lesz megtámadva, hiszen Anglia sorsa a hadiflottájához van kötve. Koholt adatok alapján azt állították, hogy 1912-ben Németországnak 22 óriási csatahajója lesz a 19 angol csatahajóval szemben. Tervük sikerült, mert hála az országos pánikhangulatnak

és a tervszerű, új hadihajók építését célzó propagandának, a kormány nagyarányú hajórendelést tett.

Így mentek a dolgok a „hazafias” fegyverkezési iparban a háború előtt. S csak formájában másképpen a háború alatt: az ellenségnek hadiszert szállítani természetes dolog volt ezeknek az uraknak. Hja, az üzlet, üzlet.

Németország híjjával volt a blokád alatt sok nyersanyag, amelyre a háború folytatása miatt feltétlenül szüksége volt. Ezeket gyakran csak úgy szerezhette meg, hogy a semleges országokon keresztül cserébe kész hadiszert szállított az entente hatalmának. Így jutott gumihoz, petróleumhoz, alumíniumhoz, rézhez. Viszont így történt, hogy az angol flotta olyan optikai felszereléssel indult el a skagerraki csatába, amelyet hat hónappal azelőtti a világhírű jénai Zeiss cég szállított egy holland cég közvetítésével az angol hadvezetőségnek. S így történhetett meg az is, hogy a német katonák a Douaumont erőd sturmjánál olyan szegesdrótokba akadtak fel, amelyeket két hónappal azelőtt a Magdenburger Draht- und Kabelwerke szállított Svájcön keresztül.

Általában olyan élénk csereforgalom volt az egymással szembenálló államok magánkézben levő hadiipari vállalatai között, hogy ezek az „ellenséges” vállalatok szükségesnek találták egy közös svájci központ létesítését, amely nagyban elősegítette a mindkét félre olyan hasznot hajtó, „áldásos” közös munkát.

Az 1916 év első hat hónapjában a német cégek 250.000 tonna acélt és vasat szállítottak havonként a semleges külföldre. A német hadvezetőségnek ellenben tudtára adták, hogy képtelenek havi 15.000 tonnánál többet szállítani katonai célokra. S az acéltröszt inkább megfizette az 5 márka tonnánkénti bánatpénzt, semminthogy a saját hadseregének szállítson. Miért? Mert a külföld sokkal magasabb árakat fizetett az áruért. Így látta el a német acéltröszt a vasban szegény Franciaországot a háború alatt nyersanyaggal, hogy a háborút folytatni tudja. Így azután nem lehet csodálni, hogy egyes hadianyaggyárak a háború alatt 600%-os osztalékot fizettek a részvényeseknek.

S ma, a háború után, amikor a legnagyobb erővel készülődnek mindenfelé az új háborúra, a hadiipar nem lett szemérmesebb és nem kevésbé áhítja a profitot, mint a háború előtt, vagy a háború alatt. A hadiipar ma óriási, véres internacionálét képez. Ezt az internacionálét öt óriási hadiipartröszt alkotja. Az elő és a legjelentősebb az angol Wicker-Armstrong, amely a legtöbb angol nehézipari vállalattal fuzionálva English Steel Co. cég címen működik. E tröszt irányítja az angol világbirodalom tengeri, szárazföldi és légi fegyverkezését. Ez rendelkezik az olasz Wickers és a portugál és spanyol fegyvergyárak részvénytöbbségével, valamint a holland Fokker repülőgépgyár részvényeinek jelentős részével. A második a francia Schneider-Creusot koncern. Ennek az érdekelt-

ségébe tartozik a cseh Skoda és a belga hadiipar nagy része is. Harmadik a japán Mitsui mammut tröszt. Ez családi részvénytársaság és kezében tartja egyebek között az egész japán nehézipart. Negyedik az amerikai Bethlehem Steel Corporation, amely a kezében tartja észak, közép és dél Amerikát. Az ötödik a német Krupp köré csoportosult német hadiipar, amely a kezében tartja a legtöbb svájci, holland, dán, svéd és norvég hadiipari üzemet. Ezek a trösztök pontosan megállapított üzleti terv alapján, lényegileg közös haszonra dolgoznak.

Nemcsak a nehézipar van ilyen szépen megszervezve, a jövő háborúban óriási fontossággal bíró vegyiipar sem marad mögötte. A négy legnagyobb kémiai tröszt, a német I. G. Farbenindustrie, az amerikai Du Pont & Cie, az angol Imperial Chemical Industrie és a francia Societe du l'Azote, amelyek a kezükben tartják a világ kémiai iparának legnagyobb részét, annyira egymáshoz vannak fűzve a különböző részvények és egyéb érdekeltségek által, hogy szinte kart-karbaöltve gyártják a robbanóanyagokat és a mérgesgázokat a saját nemzetük, valamint a többi nép kipurisztításához.

Hallgassuk meg, mit ír a német Günter Reimann: Giftgas in Deutschland című füzetében a legnagyobb német vegyészeti koncernről, az I. G. Farbenindustriéről: „E német vegyészeti tröszt előfutára, az Interessengemeinschaft der Chemie koncern már 1919-ben szerződést kötött a francia kormánnyal és pedig a francia hadügyminisztériummal és a Societe de l'Azoteval. A francia kormány úgy vélte, hogy sikeres munkát a német szabadalmak szerint csak a szabadalomtulajdonosok közreműködésével érhet el. A legnagyobb német vegyi koncern készségesen beleegyezett a hozzá közelálló többi koncernnal egyetértésben, hogy megadja a francia hadügyminisztériumnak és a szóbanforgó francia cégeknek a gyártáshoz szükséges adatokat és maga nem fog a legközelebbi 15 év alatt Franciaországban vagy kolóniáiban konkurens üzemet felállítani. Így esik a megegyezés a francia kémiai ipar kiépítésére német segítséggel éppen arra az időre, amikor a Ruhr-vidék népessége szintén a német nagyipar kezdeményezésére a passzív ellenállás harcát folytatja a megszálló francia csapatok ellen“.

Haszna fokozására a hadiipar minden eszközt igénybe vesz. A sajtó nagyrésze a hadiipar zsoldjában áll. Így pl. Franciaországban a Le Temps és a Journal de Debats részvénytöbbsége a Schneider koncern kezében van. Amikor a lengyelek kölcsönt akartak 1932-ben a franciáktól, a fegyvergyárosoktól lepénzelt francia sajtó féktelen izgatást fejtett ki Lengyelország és Németország között, hogy nyomást gyakoroljon a tárgyalás alakulására. Sir Henry Determing a világhírű Royal Dutch petróleumtröszt elnöke ismert féktelen szovjet gyűlöletéről. Ez a gyűlölet korántsem a világnézetek különbségéből fakadt. Ennek a gyűlöletnek sokkal „bensőbb“, a nagytőkés szívég a Wertheim-szekrényig ható okai

vannak. Sir Henry annakidején összevásárolta az orosz menekülttől az összes orosz petróleum-részvényeket, abban a reményben, hogy az orosz Tanácsköztársaság úgyszólván hamarosan megbukik és akkor az ő tulajdonába kerülnek a gazdag orosz olajkutak. Mikor látta, hogy az ifjú Tanácsköztársaság csak nem akar összeomlani és se szép szóra, sem fenyegetésre nem hajlandó átadni neki a kutak tulajdonjogát, akkor a legvadabb harcot kezdte el a Szovjet-Unió ellen. Orosz pénzt hamisított, hogy ezzel is gyöngítse az orosz köztársaságot. Minden befolyását latba vetette, hogy Anglia és más államok hadat üzenjenek a szovjetnek és amikor ez nem sikerült, megalakította az ú. n. Á. B. C.-ét, az antibolseviszta komitét, genfi székhellyel. Ez egy távirati ügynökség, mely a nemzetközi hadiipar védnöksége alatt áll, saját hivatalos lappal *Journal de Genev*-vel rendelkezik és szovjetellenes cikkekkkel látja el, magától értetődik, teljesen ingyen, a nemzetközi hadiipar szolgálatában álló sajtót, szóval a világ lapjainak túlnyomó részét. A Komité végső célja háború a Szovjet-Unió ellen, mert ha kell, Sir Henry még a világot is lángba borítja és egy vértengeren is keresztül gázolna, hogy az annyira áhított olajkutakhoz jusson.

A hadiipar nem elégszik meg azzal, hogy sajtóján keresztül a közvéleményének nagy részét hatalmában tartja. Hogy az esetleges leszerelést megakadályozza, ingyen részvényeket ad a fontosabb politikusoknak, vagy az igazgatóságokba választja meg őket. Így pl. az angol Wickers művek olyan igazgatósági tagokkal rendelkeznek, akik tagjai voltak a leszerelési konferenciáknak. Pár évvel ezelőtt Shaerer, az amerikai municions-tröszt megbízottja tucat számra vesztegette meg a politikusokat és admirálisokat, hogy szétrobbantsa a tengerészeti konferenciát. A legújabb megvesztegetési botrány pedig tavaly robbant ki ugyancsak Amerikában. Mindez természetesen az új „piacok” létesítése érdekében. Nem titok többé, hogy Bolívia c/a Paraguay háborút, az érdekelt amerikai petróleum és hadiipari vállalatok pénzelték. Ugyancsak Amerika (és részben Anglia) trösztjei intézik Kolumbia, Venezuela, Kuba és a többi közép- és délamerikai államok állandó „államcsinyjeit” is. Ezekben az államokban a miniszterek és a tábornokok a nagy amerikai trösztök hadifizetéses alkalmazottai, akik hazájukban mindenkor és mindenben előkelő külföldi megbízóik érdekében „cselekszenek”. Ez az „erélyes” üzleti politika meg is hozza a maga gyümölcsét. A Népszövetség kimutatása szerint a magánfegyver-kereskedelem 1925-től 1935-ig körülbelül 80 millió dollár értékű fegyvert szállított különböző államoknak, nem számítva a municiót, amely ennek az összegnek szerényen számítva kb. a tizszerese. Ilyen szép üzletmenetnél a nyereség is milliókra rúg. Az angol Wickers 1934-ben 5, 1935-ben 9.28 millió font nyereséget mutatott ki, míg a hozzáképest törpe Skoda 1935-ben 11, 1936 első hat hónapjában 40 millió Ké tiszta nyereséget mutat ki. Vannak német gyárak, ahol az 1934—35-ös nyereség az alaptőke-négyszeresét teszi ki.

A magánhadiipar állandó veszedelmet jelent a világbékére, mert félelmetes befolyású nagytőkés érdekeltséget teremt, amelynek a nyeresége a háborútól és a háborús készülődéstől függ. Igaz ugyan, hogy a fegyverkezési verseny csökkenti a munkanélküliek számát és bizonyos gazdasági fellendülést okoz, de mindez csak látszólagos. A hadiszerekbe fektetett tőke improduktív befektetés, mert csak a hadianyag-gyárosoknak hoz hasznot, a kész hadigép nem a továbbtermelés, hanem a pusztítást célját szolgálja és a fegyverkezési verseny nemhogy a gazdasági válságot megszüntethetné, de még a munkanélküliség nagyobb méretű csökkenését sem érheti el. A legszebb példa erre Németország, amely az összes imperialista államok közül a leglázasabban fegyverkezik. A 4 millió német munkanélküli közül 2 milliót munkába állítottak, de a többi 2 millió sehogy sem tud elhelyezkedni. A fegyverkezés óriási összegeit a munkásság szájától vonják el. A munkabérek 25%-kal csökkentek, míg a gyárosok milliós haszonnal dolgoznak. Ha Németország a fegyverkezéssel megáll, a következmény: tömeges munkanélküliség. Ha viszont tovább hajszolja, az eredmény: az egyre kimélyülő gazdasági válság.

A mai válságot sem a fegyverkezés, sem a háború, hanem egyedül a dolgozó tömegek összefogása szüntetheti meg.

Pétain francia marsall még a háború folyamán kiszámította, hogy Franciaországnak minden egyes, a háborúban megölt német katona 160.000 aranyfrankjába került.

Egy amerikai anket a háború befejezése után megállapította, hogy három a háborúban megölt amerikai katona után egy új milliomos keletkezett.

A HÁBORÚ FILOZOFIÁJA. „A mussolini-i tanok szintézise, melyet nem mindenkinek adatott megérteni: háború = élet; béke = halál. Egy másik szintézis: háború = megtisztulni, Istenhez szállni; béke = letörni, meghülyülni, sárban fetrengeni. Harmadik szintézis: fasizmus = az emberek természetes egyenlőtlenségének az elfogadása; demokrácia-szocializmus = az emberek természetellenes egyenlősége“

Giovinezza D'Italia